

Vänstern i Örnsköldsvik

FÖR RÄTTVISA OCH SOLIDARITET | NOVEMBER/DECEMBER 2021

Klimatet kan inte vänta!

Vi kan och måste öka takten på
klimatomställningen.

Nu skärper vi miljö- och klimatpolitiken!

Möt Jens Holm & Elin Segerlind,
Vänsterpartiets klimat- och miljö-
politiska talespersoner

Sid 3

Upp till kamp!

Klimatrörelserna höjer rösten

Sid 4-5

Tillsammans fixar vi det

Allt det vi **vill** göra kan vi
göra. Men bara tillsam-
mans. Klimatomställningen
kräver att våra politiker
fattar beslut som är bra
för klimatet, oss själva och
framtida generationer.

Vi kan gynna det som
bygger upp och skapar
ett samhälle för alla: ett
Sverige med arbetstidsför-
kortning, ett Sverige som
satsar på en klimatsmart
industri, ett Sverige där
välfärden och omsorgen
om varandra går före kort-
siktiga vinstintressen.

Genom de stegen var och
en kan ta bidrar vi alla. Men
det är först när samhället
storsatsar på klimatom-
ställningen med massiva
investeringar som vi når
hela vägen fram.

Vi vill flytta godstranspor-
terna från väg till järnväg
och vatten. Klimatinves-
tera för framtiden och
ställa om industrin till
sammanslagning och grön
produktion. Lagstifta bort
det som förstör klimatet
och skipa klimatskadliga
subventioner.

Låt oss klimatsäkra våra
städer genom att renovera
miljonprogrammet, bygga
tiotusentals nya klimat-
smarta hyresrätter och
skapa städer där människor
får ta plats. Städer med ut-
byggd kollektivtrafik som
gör att bilen kan lämnas
hemma och bara användas
när den behövs.

Ingen tid att vänta. Låt oss
kavla upp ärmarna och fixa
det här.

FOTO: LEO AHMED

Grön omställning

Framtiden kan inte
överlätas till marknads-
krafternas godtycke och
vinstmaximering. Ska
vi minska storbolagens
makt krävs det klimat-
investeringar för framtiden
och regleringar som
lagstiftar bort det som
förstör klimatet.

SID 3

Klimatfrågan svår att greppa

Allt oftare får vi ta del
av klimatförändringarnas
hemska konsekvenser,
men vad menar vi
egentligen med klimat-
frågan? Vi reder ut
begreppet.

SID 6

Möt paret som ställde om

Anton och Linda Freelifte
tog omställningsklivet
som andra bara drömmer
om. De lever som de
lär, med omsorg om
kommande generationer.

SID 7

FRÅGA 3

Vilken är den viktigaste klimatfrågan?

Gunnar Eklöf, 68 år

– När det gäller klimatfrågan är det av stor vikt att den får ett genomslag på alla nivåer och i alla verksamheter i samhället, från individ till globalt. I Örnköldsvik driver vi på för en klimatstrategi som blir tydlig för hela kommunen.

Cecilia Wendt, 38 år vårdare

– Urfolken drabbas först och hårdast av klimatförändringarna. Att visa solidaritet och att alliera oss med urfolkens kamp mot kolonialismen och rovdriften på naturresurser, är en viktig nyckel för att ta vårt klimatansvar.

Maria Engelbrektsson socioonom och ekopedagog

– Klimatkrisen är ingen separat kris, utan en del av en större helhet, med förlust av biologisk mångfald, plast i haven, svält och krig. Allt symtom på ett ohållbart ekonomiskt system! Det löses inte bara genom att byta ut bränslet i våra motorer. Vi behöver ett systemskifte.

LEDARE

Framtiden finns hos oss i den gröna vänsterrörelsen.

Stoppa klimatförstörelsen. Satsa på omställningsrörelsen!

Klimatförändringarnas konsekvenser som nu främst drabbar de mest utsatta, drabbar slutligen även oss. Ojämlighet och klimatförstörelse måste envist bekämpas över nationsgränser. Alla utsläpp räknas.

● Det här numret handlar om klimatfrågan och omställningen, som är en gigantisk global uppgift som påverkar oss olika.

Idag utmanar tillväxtkulten vår existens på jorden. Den orsakar stora växthusgasutsläpp när varor och tjänster produceras åt världens rikaste, medan ojämlikheten bara växer i Sverige och globalt. Några få blir dessutom superrika på sin skadliga verksamhet. Till exempel står 100 fossilbolag för 70 procent av världens växthusgasutsläpp!

Vi jobbar för ett maktskifte som tryggar vanligt folk i vardagen och bygger på jämlikhet och hållbarhet, med vetskapen om att vi förvaltar det som är våra barnbarns framtid. Där det sociala livet, individuell utveckling och fritid blir viktigare än materiell konsumtion.

I vår vision är staten stark och huvudansvarig för att omställningen sker jämlikt och rättvist. Något marknaden bevisligen inte klarar. Staten ska kompensera oss fullt ut ekonomiskt för lokala och regionala skillnader och ska vidta åtgärder som motverkar och väger upp utarmningen av Norrland.

De rika som länge tjänat på vinster i välfärden och skatteflykt ska stå för en stor del av omställningen, medan medellösa får stora stöd att

”Med politiskt omfördelade medel och skattereformer bygger vi staten stark igen och tar ansvar för att genomföra klimatomställningen jämlikt.”

ta klivet. Till exempel gör en väl utbyggd billig kollektivtrafik att alla har råd att resa, även på landsbygden.

Omställningen är också en möjlighet när framtidens gröna jobb skapas i Örnköldsvik, inom till exempel livsmedelsnäringen, förnybar energi, hållbar elproduktion och i ökad hållbar turism.

Ulrica Ödebygd
Ordförande

100 miljarder

Vi vill ha en grön statlig investeringsbank med minst 100 miljarder i kapital. Banken ska låna ut pengar för klimatinvesteringar till mycket låg ränta så att näringsliv och offentlig sektor snabbt och effektivt kan ställa om sina verksamheter.

Klimatet kan inte vänta!

Nu skärper vi miljö- och klimatpolitiken!

I FN:s klimatpanels nya rapport var slutsatsen tydlig – det går för långsamt. ”Slutsatsen blir att vi måste öka omställningstakten”, säger Jens Holm, Vänsterpartiets klimatpolitiska talesperson, och Elin Segerlind, miljöpolitisk talesperson.

– **Det görs för lite** och slutsatsen från FN:s senaste klimatrappport är att vi måste öka omställningstakten, menar Elin Segerlind.

I sina nya klimatmotioner ställer Vänsterpartiet krav på både hållbar och socialt rättvis omställning. Jens Holm menar att en rättvis omställning i praktiken betyder att de som påverkar klimatet mest också måste ta det största ansvaret i klimatomställningen.

– Vi vet att den rikaste tiondelen i världen står för nästan hälften av världens utsläpp och även i Sverige står den rikaste tiondelen för oproportionerligt stora utsläpp. Därför formulerar vi förslag som bygger på att de rikaste måste gå före och minska mest, säger Jens Holm.

Elin Segerlind

”Vi vill skapa förändring med start i dag. Våra motioner har som mål att pressa på Sverige och ta större kliv i omställningen redan idag.

Vänsterpartiet ställer nu hårda klimatkrav i sina tre nya klimatmotioner. Vad är det gemensamma temat i dessa?

– Det är kraftfulla åtgärder nu direkt, säger Elin Segerlind. Vi har också med åtgärder i dem som också är framåtsyftande men vi vill skapa förändring med

start i dag. De här motionerna har som mål att pressa på Sverige och ta större kliv i omställningen redan idag.

Som svar på FN-rapporten i augusti om klimatkrisen skärper nu Vänsterpartiet sina klimatmål. Till exempel flyttas Vänsterpartiets nollutsläppsmål av skadliga växthusgaser fram från 2040 till 2035. Idag har Sverige målet att nå nollutsläpp år 2045.

Vänsterpartiets skuggbudget består av ett batteri av miljö- och klimatreformer. Vilka reformer kan lyftas fram som extra viktiga?

– Alla dessa frågor hänger egentligen ihop, det är ett samhälle som är riggat kring kortsiktig vinst för ett fåtal, säger Jens Holm.

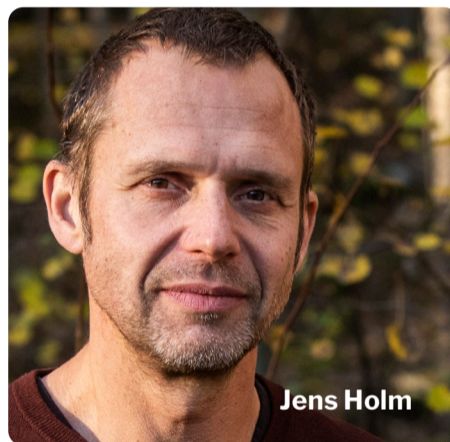
När det kommer till miljöpolitiken lyfter Elin Segerlind skogen som extra viktig. Hon varnar för att vi lätt glömmer bort dimensionen biologisk mångfald och artkrisen som en del av klimatkrisen:

– Vi ska bruka våra skogar och vi ska bruka dem hållbart. Samtidigt behöver vi skydda våra skogar för att behålla en bra kolsänka och ge en bra livsmiljö för våra arter, säger Elin Segerlind. Målet är att skydda den lilla andel gammelskog som finns kvar och främja kalhyggesfritt skogsbruk.

I klimatpolitiken är målet tydligt, minska storbolagens grepp över planeten och öka den demokratiska styrningen. Enligt Jens Holm krävs det två saker

”Alla dessa frågor hänger ihop – det är ett samhälle som är riggat kring kortsiktig vinst”

Jens Holm, klimatpolitisk talesperson för Vänsterpartiet

Jens Holm

”Det krävs två saker för att minska storbolagens makt: Klimatinvesteringar för framtiden och regleringar som lagstiftar bort det som förstör och hotar klimatet.

för att göra det: klimatinvesteringar för framtiden och regleringar som lagstiftar bort det som förstör och hotar klimatet:

– När vi säger reglera så vill vi som ett exempel förbjuda nybilsförsäljningen av diesel och bensinbilar senast 2025 och vi vill ha en ”Lex Preem” där nya företags utsläpp som etableras ska provas utifrån klimatmålen, säger Jens Holm.

Det andra som behövs är kraftfulla investeringar:

– Det är dags att investera i kollektivtrafik och järnväg och bygga om våra städer kring människors behov med stora grönområden. Vi vill även ha en grön statlig investeringsbank på 100 miljarder kronor som kan ge förmånliga lån till både det offentliga och privata att kunna göra gröna investeringar, säger Jens Holm.

Text: Peter Hang
Foto: Leo Ahmed

KRÖNIKA

Idén kom från Kalifornien

Det såg ut att gå åt skogen. Året var 1991 och det var val. Inte bara skulle Sverige frivilligt välja Carl Bildt till sin ledare, allt som var vänster ansågs ute och fruktansvärt gammalt. Vänstern slog inte bara huvudet mot en kompakt vägg av liberalism – vi mötte noll förståelse för att vi vågade nämna klimathotet (som då kallades ”växthuseffekten”).

Trots att FN sedan 1987 hade utmålat detta som en fråga om liv och död fanns inga riktiga alternativ och en otroligt stark oljeindustri. Därför hände ingenting och de flesta sa ”jaja”, nu pratar vi om att skatterna är för höga. I bästa fall hade liberalerna en tung idé om hur vi skulle rädda klimatet, nämligen att marknaden skulle lösa frågan. Idén kom från Kalifornien.

Jag vet, allt detta låter som ett skämt, men 2021 – vad har egentligen hänt? Klimatet är nu ännu mer akut hotat, men alla rullar på som vanligt. Jo, någonting har hänt. För det första vet i stort sett alla idag att klimatet är en ödesfråga. Vi behöver inte upplysa folk om hotet – vad de väntar på är politisk action. För det andra är alternativet till fossil energi idag fullt utvecklade, och till och med billigare än kol och olja. För det tredje hämtar vi inte vårt samhälles centrala idéer från marknadsliberala filosofer i Kalifornien, bland annat för att Kaliforniens alla skogar snart brunnit ner.

Det är vårt ansvar att genomföra omställningen, att inte bara prata, utan göra. De andra har haft 30 år på sig.

Aron Etzler
partisekreterare
Vänsterpartiet

Upp till kamp mot kollapsen!

Dags för en vuxenstrejk mot den globala uppvärmningen? Eller grön revolt i byarna? Vi har talat med några av de rörelser som driver på.

Texter: Per Längby

- Sätt större tryck!

Så vad bör göras?

– Ett svar är att vi måste sätta ett oerhört starkt tryck på beslutsfattarna, säger Samuel Jarrick på Extinction Rebellion.

● – Utsläppen av koldioxid har fortsatt att öka. Allt fler ser en förestående klimatkollaps i närtid. Men få är beredda att ändra livsstil, och politiken ger sken av att det finns förhandlingsutrymme.

– På senare tid har den berättelsen kommit lite i gungning, medger Jarrick.

Samuel Jarrick, Extinction Rebellion

Samtidigt ersätts inte idén om ständig tillväxt av mindre populära åtgärder trots att det är så bråttom.

Medborgarråd

Extinction Rebellion förordar bland annat en praktiserande demokrati med medborgarråd. Med utgångspunkt från vetenskapen kan dessa lägga förslag på åtgärder som man enats om. Inför och under aktioner tar man gemensamma beslut, grupp för grupp, tills alla är eniga om vägen framåt.

– Personligen är jag för breda koalitioner där även arbetsplatser blir indragna i arbetet, säger Samuel Jarrick. Hittills har facken varit alltför sen på bollen. Varför inte en vuxenstrejk, som Fridays for Future föreslår?

Strejkvapnet

Genom historien har strejkvapnet använts för att få större andel av en växande kaka. I klimatkrisens spår känns det som att kakan snarare krymper.

– De som konsumerar mest måste förstås minska mest. Det är också de som gör de största klimatavtrycken. För oss andra handlar det om vilket samhälle vi vill ha; om staden, fritiden och att frigöra utrymmen.

– Hellre det, säger Samuel Jarrick, än att naturen själv fixar katastrofen medan vi passivt tittar på.

- Stoppa utvinning av fossiler!

Kommuner vägrar vindkraft och det letas efter olja i Arktis. För Ellie Cijvat i Jordens vänner är det upp-och-ned-vända världen.

● – Det finns inget viktigare än att stoppa uttaget av fossila bränslen, säger Ellie. Hon tycker sig se små tecken på en omsvängning i klimatdebatten.

– Allt fler länder sätter upp klimatmål, även om de ännu inte är tillräckligt skarpa. Det gäller även den svenska energiöverenskommelsen.

Snabbare

Enligt denna ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser 2045.

– Det är för sent. Vi måste minska förbränningen mycket snabbare även om det är en jättestämning för välfärden, hävdar hon.

En av många åtgärder är att minska energiåtgången. Andra länder och städer visar vägen medan svenska kommuner bromsar.

Gröna tak

– I Frankrike kräver staten att alla nya tak ska förses med grönska eller sol-

Ellie Cijvat, Jordens vänner

celler. I städer som Paris och i mitt hemland Nederländerna satsar man på cykelleder och trädplanteringar med otroliga resultat, berättar Ellie Cijvat.

Den svenska kommunens ställning är stark, och kan bromsa nödvändiga klimatsatsningar. Vår egen bekvämlighet hindrar förändrat beteende. Därför behövs det både morot och piska, menar Cijvat.

– Vi måste både minska bilåkandet och underlätta för kollektivt resande. Allt fler ser det. I dag har hemester kanske blivit ett alternativ till att flyga till Thailand?

- Bygg ett robust samhälle!

En ny grön våg?

Under hotet av en annalkande klimatkollaps väljer allt fler att bosätta sig i små byar på landet. En av dem är David Jonstad, journalist, författare och månskensbonde i Stora Skedvi i Dalarna.

I höst kommer han ut med boken Meningen med landet – Min väg till ett jordat liv.

David Jonstad, journalist och författare

Vilken enskild fråga är mest akut?

● – Resiliens. Vi behöver bygga ett robust samhälle som inte faller omkull när det blåser upp till storm. Klimatförändringarna är inte längre ett hot, de är ett faktum som kommer innebära mer och värre extremväder. Främja exempelvis ett mer småskaligt, diversifierat och lokalt förankrat jordbruk som kan öka självförsörjningsgraden. Det kommer vara betydligt mer värdefullt än laddstolpar.

Hur klarar vi en omställning på lång sikt?

– En omställning till ett samhälle där vi kan leva goda liv inom planetens gränser, vilket innebär ett samhälle som inte är

beroende av massiv användning av energi och andra resurser. På sikt går det inte att förhandla om detta, vi kommer att behöva anpassa oss, men ju tidigare vi påbörjar omställningen desto lättare går det.

Vilka är de största hindren för en klimatomställning?

– Att vi är så fast i framgångssagan – berättelsen om hur vår industriella civilisation befinner sig på en evigt uppåtgående kurva. Först när vi inser att jakten på ständig tillväxt både får oss själva och planeten att må dåligt är det möjligt att genomföra omställningen till ett verkligt hållbart samhälle.

Omställning kräver tryck underifrån

Genom stormar, översvämningar och skogsbränder blir klimatkrisen synlig. – Men kapitalet är blint. Om vi vill ha en förändring så måste vi sätta makt bakom orden, nu som alltid.

FOTO: ANNA BOKSTRÖM

● Det säger Lars Henriksson, Volvoarbetare och klimataktivist. Jobbet och miljöintresset har gått hand i hand sedan 70-talet. Han har aldrig trott att kapitalägarna godvilligt skulle vara beredda att ge upp något av sitt.

– För aktieägaren går alltid omsättningen i företaget före all annan hänsyn. Om vi inte hade mobiliserat mot kapitalet hade vi inte haft åtta timmars arbetsdag, allmän rösträtt eller fackliga organisationer.

Strejk för klimatet

Skulle man kunna gå i strejk för att rädda klimatet?

– Frågar man facket så säger det att ”sånt sysslar vi inte med”. I stället förlitar man sig på olika tekniklösningar.

Men vi kan utmana facket! säger Henriksson.

Det är bara massmobilisering mot kapitalet som kan rädda klimatet, anser Lars Henriksson.

Främst måste dock motståndet växa fram underifrån, hävdar han.

– Vi har abdikerat från att kontrollera produktionen och att skapa det goda arbetet.

Fabriken är som en maskin som kan skapa såväl nyttigheter som skräp; mänskliga värden för alla före profit till ett fåtal; järnvägsvagnar i stället för bilar; klimatsmarta produkter hellre än subventioner till bilindustrin.

Gemensamma insatser

– Varje litet steg vi tar har betydelse och stärker vårt kollektiva självmedvetande,

på den egna arbetsplatsen och i politiken, säger Lars Henriksson. Det kan vi göra i vissheten att det samhälle vi lever i är frukten av gemensamma insatser som borde gynna det stora flertalet, men så ser det inte ut i dag.

– En överväldigande opinion ser klimathotet. Nu måste denna ta steget fullt ut och ta kamp mot klimatets värste fiende, det ansiktslösa kapitalet och dess försvarare, menar Lars Henriksson.

Lägg ansvaret där det hör hemma!

Ska den ensamstående mamman skämmas för att hon inte köper den dyrare, ekologiska biffen? Nej, lägg ansvaret högre upp!

● Det menar Misse Wester, psykolog och professor vid avdelningen för risk och säkerhet vid Lunds tekniska högskola, LTH.

– Biffen-bostaden-bilen har blivit ett mantra. Egentligen borde vi studera företagsledarna med samma entusiasm. Hur tänker de?

Enligt det Nobelprisbelönade begreppet ”nudging” går det att manipulera den enskilde medborgaren att göra rätt val. Kanske är det viktigare att förstå varför man väljer att flyga, trots att resan bidrar till att förstöra klimatet?

Räkna baklänges! säger Misse Wester. Vem står för de största utsläppen?

Fridays for Future vid stadshuset i Malmö

FOTO: ANNA BOKSTRÖM

Inrotad vana

– Vi vet ju att det tar lång tid att ändra en inrotad vana, säger Misse Wester.

Och ovanor kan man ju alltid moralisera över. Till vilken nytta?

– Det känns förmodligen lite väl avlägset att din kallare dränks i vatten om tjugo år på grund av vardagsbeslut som du tar i dag, tror Wester. Kanske är det någon annan som måste ta de beslut som krävs för att detta inte ska hända?

I stället förväntas enskilda konsumenterna ta det fulla ansvaret för klimatomställningen genom att var för sig skaffa elbil, montera solpaneler och tugga vegetariskt.

Hela fordonsflottan

– Men vi vet från beräkningar i USA att om alla hushåll ställer om skulle det minska klimatutsläppen med endast sju procent. Jämför det med att en VD vågar ersätta hela koncernens fordonsflotta med elbilar! framhåller Misse Wester.

Hon anser att samhället viker sig för marknaden, som om vore den oberörbar.

– Men det är bara att räkna baklänges. Var sker de största utsläppen?

KRÖNIKA

Vem ska rädda världen?

Klimatkrisen kommer försvåra våra möjligheter att leva här på jorden. Vi måste agera nu om inte läget ska förvärras. Men vem ska göra vad och vems ansvar är det egentligen att rädda världen? Ett stort ansvar faller på mig som politiker och på mina kollegor i alla politiska partier. Men trycket från befolkningen om krav på förändring behövs också för att tillräckligt kraftfulla beslut ska tas.

En överblick över vad som görs i länet och vem som tar ansvar visar tydligt att ingen tar ett helhetsansvar för klimatomställningen idag! Det saknas tyvärr en nationell Marshallplan för klimatet. Därför tycker vi att regionen nu behöver ta större ansvar för sina egna verksamheter och, utifrån helhetsansvaret för regional utveckling, agera för hela länets skull. Utifrån detta har vi lagt förslag om att miljö och klimat ska vägas in i alla beslut och att regionen bör se över behovet av baslivsmedel tillsammans med kommunerna. Detta i syfte att skala upp lokal efterfrågan och öka länets livsmedelsförsörjning.

Vi måste göra omställningen tillsammans, väljare och politiker. Den 11 september 2022 måste väljarna ge partierna med bäst klimatpolitik sitt fulla mandat: så att nödvändiga resurser avsätts för omställningen och så att beslut tas som möjliggör en hållbar livsstil inom de gränser som planeten ger oss! Bara tillsammans kan vi rädda världen!

Nina Orefjärd
Gruppledare, Vänsterpartiet
Region Västernorrland

Utsläppen och konsumtionen måste minska totalt sett på planeten.

Klimatfrågan måste förstås – och det nu

Allt oftare flimrar reportage om klimatförändringarnas hemiska konsekvenser förbi i TV-rutan. Känslan av att vi möter en oviss framtid skaver inombords. Lika påtagliga som katastroferna ter sig i bild och ljud, lika abstrakt är klimatfrågan att greppa. Vad handlar den om egentligen?

Orsakerna bakom klimatkrisen härrör från människans basala behov av att säkra mat, värme och vatten, och från vår strävan efter ett bättre liv. Industrielismens utveckling tog vårt planetära avtryck till en helt ny nivå med en teknisk, befolkningsmässig och konsumtionsbaserad explosion.

1955 betraktas som startskottet för den stora accelerationen för mänsklighetens nyttjande av naturresurserna och vårt avtryck här på jorden. I vår strävan efter välstånd har en ohållbar tillväxtkult uppstått, där tillväxt blev ett mål i sig utan tanke på konsekvenserna för kommande generationer.

Byt ut den fossila energin

Förstörelsen av klimatet handlar främst om hur vi hittills löst vårt behov av energi. Vi måste nu byta ut den fossila energin mot annan hållbar energi, energieffektivisera och samtidigt komma ner från vår ohållbara konsumtion. I Sverige konsumerar vi som om vi hade åtta jordklot.

Nyttjandet av fossila bränslen har orsakat en explosionsartad ökning av växthusgaser som lett till ett katastrofalt uppvärmningsläge på jorden på bråkdelen av en sekund, historiskt sett.

Den mest problematiska växthusgasen koldioxid har nått den högsta nivån i atmosfären på 800 000 år. Senast jorden upplevde jämförbara nivåer av koldioxidkoncentrationer i atmosfären var för cirka 3-5 miljoner år sedan. Då var temperaturen 2-3 grader varmare och havsnivån 10-20 meter högre än nu.

Växthusgaserna värmer alltså jorden likt ett växthus och innebär att solens värmestrålning stannar kvar i atmosfären. Fenomenet kallas växthuseffekten och är samtidigt helt nödvändig för allt liv på jorden. Utan den skulle jorden vara mycket kallare än den är idag.

Ett ekosystem som kollapsar

Växthusgaserna fungerar som ett täcke som håller jorden lagom varm. Problemet är att koldioxiden som vi släpper ut stannar kvar i vår atmosfär väldigt länge och växthuseffekten styrs av det ackumulerade utsläppet av alla växthusgaser under lång tid tillbaka och har samtidigt effekt för lång tid framåt.

Vi är kritiskt nära de planetära gränserna och att nå de så kallade tröskleffekterna, då de naturliga planetära systemen sätts ur spel och uppvärmningen accelererar och förstärker ytterligare källor till utsläpp. Plötsligt

sker en uppvärmning bortom vår kontroll. Ett exempel är den smältande tundrans enorma och slumrande metan-gasdepå.

Tiden är en faktor av största vikt. Ingen vet när punkten nås. Det vi säkert vet idag är att uppvärmningen leder till klimatförändringar, att människan orsakat dessa och att hela ekosystem nu kollapsar inför våra ögon och med detta sker en massutrotning av arter. Forskavärlden kallar detta det sjätte massutrotandet på jorden.

Ulrica Ödebygd

Så räddar vi framtiden

1. Utlys ett globalt nödläge för klimatet!
2. Inför skärpta utsläppsmål!
3. Budgetera för klimatomställningen!
4. Sätt klimatet och miljön först!
5. Överge kapitalismens tillväxtmantra!
6. Sätt press på stora klimatförgörare!
7. Gör omställningen jämlik globalt!

Buss och kram! Vi reser bäst ihop.

Kollektivtrafiken är en nyckel i klimat-omställningen. Vi vill införa billig och på sikt avgiftsfri och utbyggd kollektivtrafik. Det är

även en landsbygdssatsning som gör det möjligt att bo och leva i hela landet. En satsning där vi snabbare når våra klimatmål!

De gjorde omställningen andra drömmer om

Efter att de sålde hem och bohag har Anton och Linda Freelifie gett sig ut på en resa för att söka efter den plats på jorden där de kan leva hållbart. Drömmen är ett litet hus på landsbygden med djur och odlingar och ett liv i vetskap om att de gjort vad de kunnat för kommande generationer.

Odlingen verkar central för er. Varför?

– Vi älskar att se nya plantor bryta igenom översta jordlagret! Att skörda en planta vars livscykel man följt är en fröjd. Vi vill ju producera all vår mat själva i framtiden, för att minska transporter och spara pengar. Fröpåsen kostar inte många kronor och skörden kan bli enorm med lite vatten och omtanke. Vi får näringsrik mat och de godaste mest klimatsmarta grönsakerna är såklart hemodlade!

Varför tog ni omställningsklivet?

– Vi ville minska vår klimatpåverkan, kliva ur ekorrhjulet och leva ett hälsosammare liv. Vi bytte faktiskt helt levnadssätt. Vi var vanliga konsumenter innan vi fick upp ögonen för konsumtionens stora miljö- och klimatpåverkan. Att köpa nytt utan eftertanke

var standard, och slit och släng vardag. Vi har framför allt minskat vår påverkan inom fyra av de största påverkansområdena: konsumtion, transport, kost och sparande.

Hur tänker ni kring konsumtion?

– Vi börjar alltid på second hand, eller frågar folk i omgivningen om vi kan låna eller köpa deras använda saker. Oftast är det bara en impuls att köpa något. När man funderar kanske det inte behövs. Det har minskat våra utgifter mycket och vi mår betydligt bättre utan en massa onödiga prylar.

Hur löser ni transporterna?

– Sedan några år tillbaka tar vi oss fram med cykel och elcykel. Vi sparar pengar, får frisk luft och motion på köpet. Kollektivtrafik är bra och klimatsmart,

men tyvärr alldeles för dyrt. Här behövs reformer, som jag vet att Vänsterpartiet arbetar för. Några gånger har vi lånat eller hyrt bil av vänner och bekanta. Nä, bilen var mest ett huvudbry som behövde ständigt underhåll. Utan bil är vi mer avslappnade och med pengarna vi sparar förvärvsarbetar vi mindre och ägnar mer tid åt det vi tycker är roligt.

Sparandet, är det viktigt för er?

– Det är roligt att se pengar växa, men samtidigt viktigt att de används till något bra. Därför valde vi bank utifrån hur de förvaltar pengarna. Fair Finance Guide gör årliga rapporter om hur bankerna sköter sig. Vi valde den bästa. Även för pensionssparandet har vi valt fonder med hög hållbarhetsprofil. Det viktigaste för oss är att våra pengar bygger en bättre värld!

För Linda och Anton Freelifie är klimatfrågan central. De lever nu i Portugal.

Hallå där...

... Victoria Pulsford, initiativtagare REKO-ringen Örnsköldsvik

Varför startade du REKO-ringen?

– Jag flyttade hem från Stockholm och kom i kontakt med REKO-ring-konceptet och blev intresserad av att starta ett sådant initiativ här. Jag startade REKO-ringen 2018, tillsammans med Maria Engelbrektsson som bland annat driver Byaliv.se.

Vilka mål har ni med verksamheten?

– REKO-ringen är en ideell rörelse. Den är en möjliggörare för de som vill bli livsmedelsproducenter och vill prova att sälja innan de startar ett företag. REKO-ringen har inget vinstsyfte, utan är en plattform för att producenter och konsumenter ska kunna mötas utan mellan-händer.

Hur hjälper ni till med klimatomställningen?

– Transporterna för mat blir kortare, vi bygger relationsmat där konsumenterna känner sin producent, de som föder upp, förädlar och odlar maten.

Hur kontaktar man er?

– Facebookgrupp ”REKO-ring Örnsköldsvik”. Det finns även REKO-ring Anundsjö och REKO-ring Gideälvdal i kommunen.

Kommunen står inför klimathotet

Tiden är knapp om vi ska klara att bevara planeten för kommande generationer. Vad kan vi göra på kommun-nivå för att minska utsläppen och rädda klimat och miljö?

Linnea Egnor Byström är näringslivsutvecklare i Örnsköldsviks kommun, med inriktning hållbarhet och landsbygdsutveckling och funderar dagligen på dessa frågor.

– Det finns så många saker vi måste ändra på, både på lång och kort sikt. För mig är hållbart resande och en utvecklad delningsekonomi viktiga delar att arbeta med. Vi måste använda vår utbyggda

digitala teknik som verktyg för att minska transporter och resande. Vi måste fortsätta bygga ut laddinfrastrukturen för elbilar.

Boendes behov i centrum

Just nu arbetar Byström med ett projekt med delningsplattformar. Det sker i samarbete med Umeå Universitet och kan förenklat beskrivas som ett mellanting mellan Facebook och Blocket.

Här öppnas möjligheter till allt från samnyttjande av fordon och maskiner till samåkning och lösningar för lokal varu- och tjänsteutbyte. Med de boendes behov i centrum. Projektet drivs dels i Nätrådalen, dels på Valla.

Linnea Egnor Byström är näringslivsutvecklare i Örnsköldsviks kommun.

– Det är viktigt att hitta lösningar för såväl stad som landsbygd, eftersom utmaningarna ser olika ut. Men samverkan och delakultur är nyckelord, för att vi ska kunna klara klimat och miljö och ändå bevara en god samhällsservice.